

Ponowne nawodnienie torfowisk rolniczych w Polsce: potrzeby, szanse i wyzwania

Wiktor Kotowski

Centrum Ochrony Mokradeł
Uniwersytet Warszawski

torfowisko alkaliczne

Rospuda Valley, PL

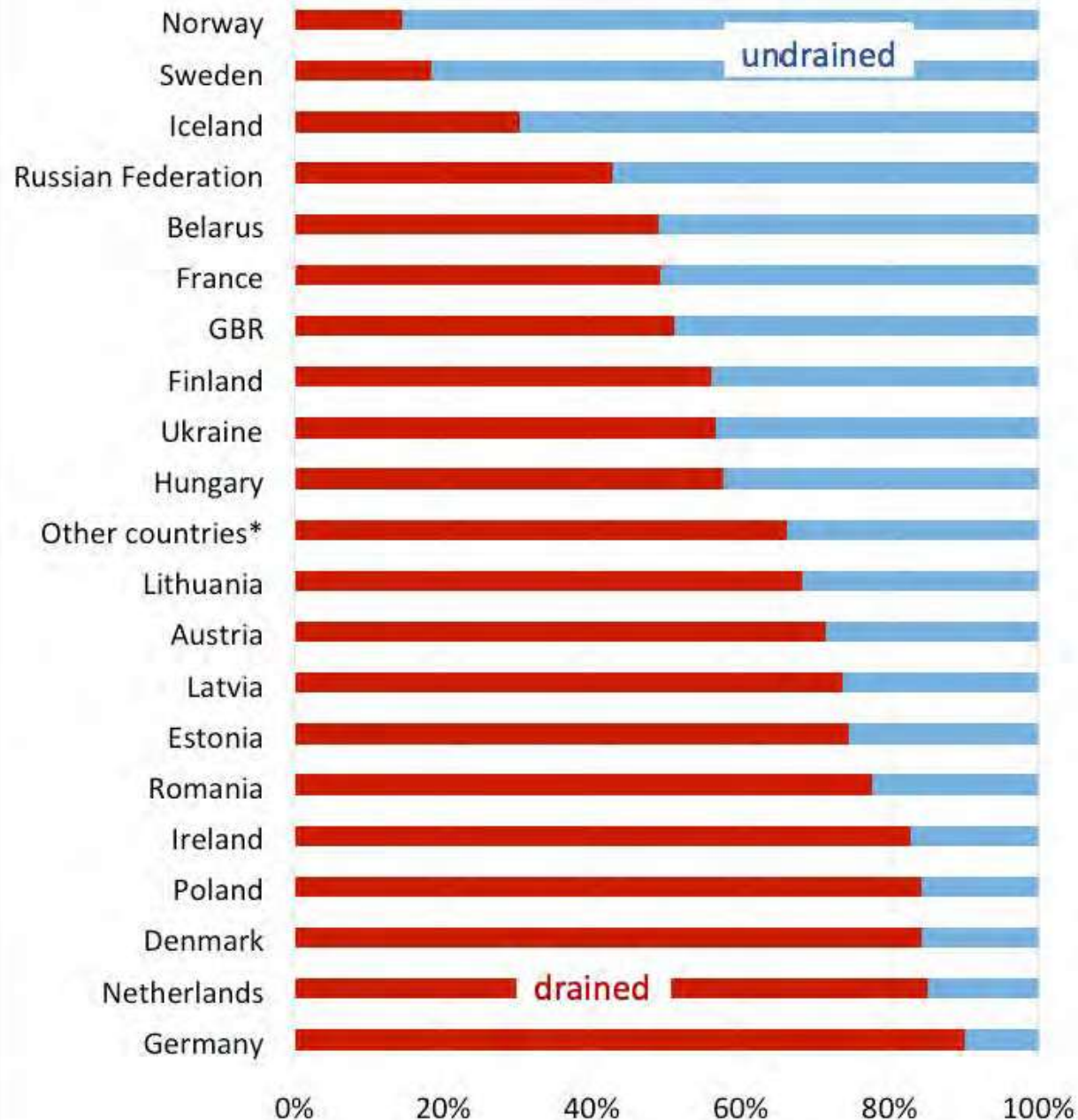
Global Peatlands Assessment: The State of the World's Peatlands

EVIDENCE FOR ACTION TOWARD THE CONSERVATION, RESTORATION,
AND SUSTAINABLE MANAGEMENT OF PEATLANDS

MAIN REPORT

Status of peatlands (%)

Torfowiska mokre (bagna)
pochłaniają CO₂

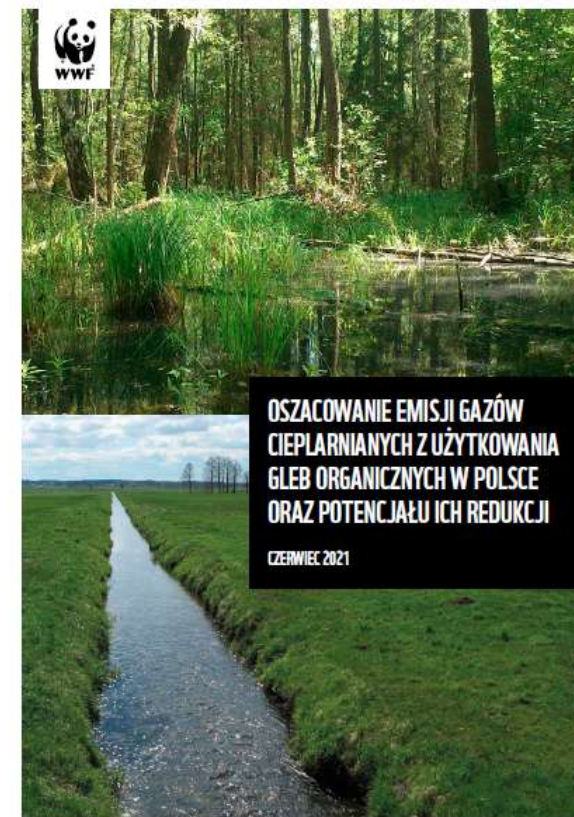
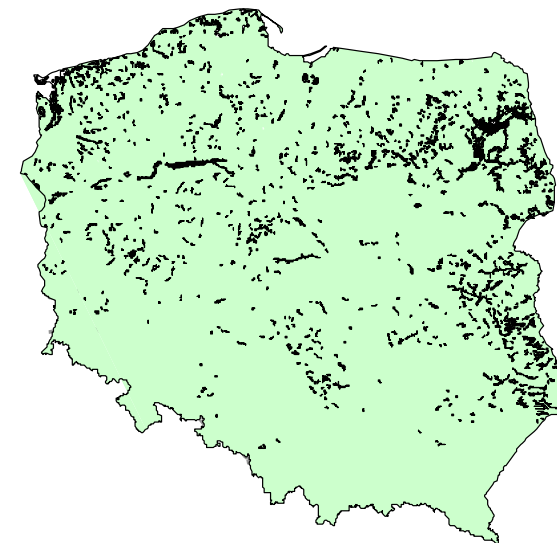
Torfowiska suche (odwodnione)
uwalniają CO₂

Większość torfowisk w Polsce została
przekształcona w grunty rolne

W Polsce osuszone torfowiska
(1,3 mln ha) emitują
ok. 35 mln ton ekw. CO₂

- > 10 % naszych całkowitych raportowanych emisji gazów cieplarnianych
- > 100% raportowanych emisji z sektora rolniczego

Emisje CO₂ – wg ceny emisji na rynku ETS

- Osuszone torfowiska = emisja od kilku do > 30 t CO₂ / ha / rok
- **koszt ok. 9 tys. zł / ha / rok**
- **w skali kraju ponad 10 mld zł / rok**

Cena dla listopada 2023: 68 euro

Woda – koszty utraconej retencji*

- utrata retencji na poziomie ok. 4000 m³ wody ha⁻¹
- **koszt do 12.000 zł / ha / rok**
- **W skali kraju 12 mld zł / rok**

*za Grygoruk i in. (2013)

Wg kosztów budowy zbiorników retencyjnych,
50-letni okres amortyzacji skorygowane o wartość inflacji.

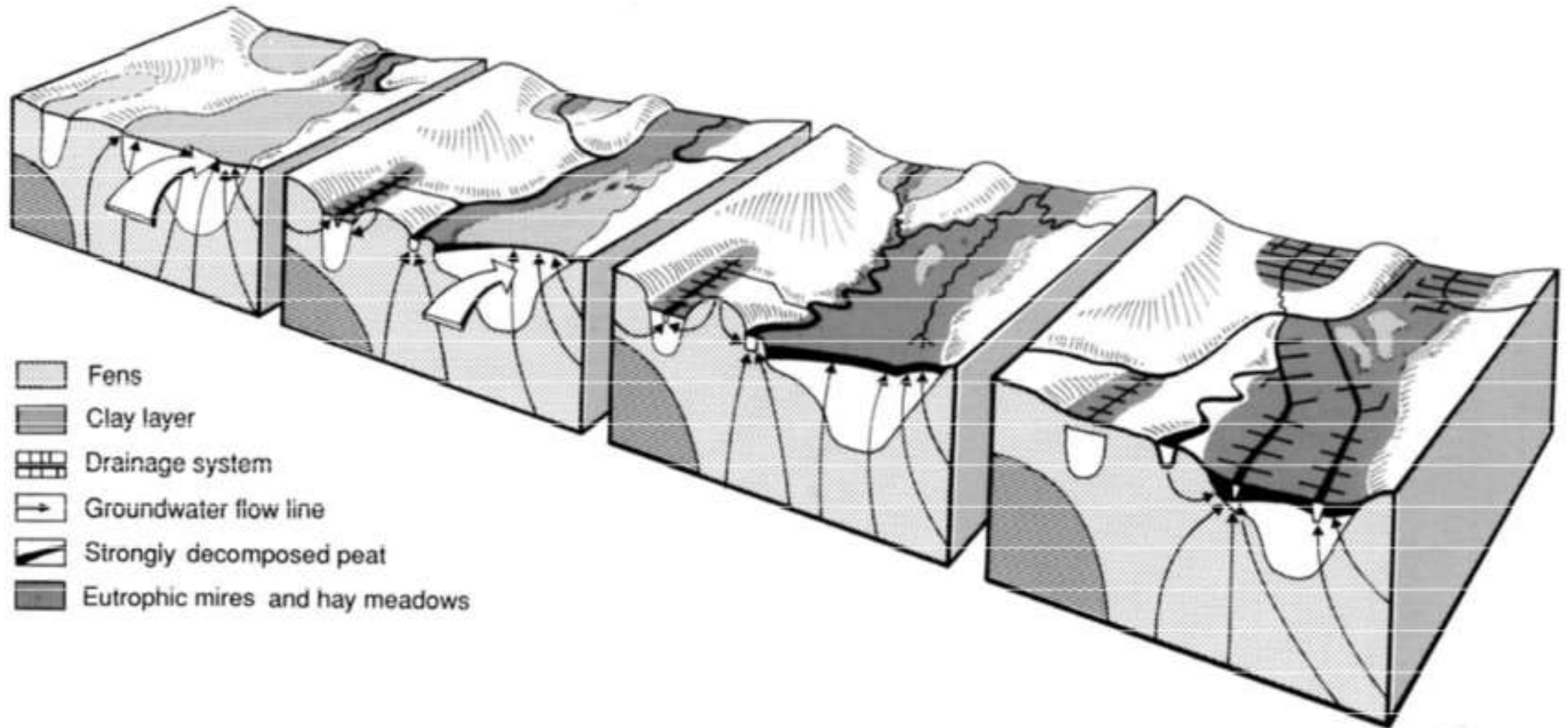

Bagna są dziś najszybciej zanikającymi
ekosystemami

Gatunki typowe dla torfowisk są najszybciej
ginącą grupą

Torfowiska w krajobrazie są systemem naczyń połączonych, odwodnienia działają na dużą odległość

restytucja przyrodnicza – odtworzenie utraconych cech i funkcji ekosystemu

ponowne nawodnienie torfowisk:
zobowiązania i obietnice

Unijne prawo o odbudowie przyrody

do 2050:

przywrócić wszystkie torfowiska chronione jako siedliska
N2000 do stanu dobrego

odtworzyć 50% torfowisk użytkowanych rolniczo, w tym
1/3 w pełni ponownie uwodnić

Strategia ochrony różnorodności biologicznej UE

objąć 30% powierzchni UE
ochroną przyrody, w tym 10%
ochroną ścisłą

EU AS A GLOBAL LEADER

THE EUROPEAN GREEN DEAL

#EUGreenDeal

European
Commission

A new
bioeconomy strategy for a sustainable Europe

Porozumienie Paryskie:

ograniczyć ocieplenie do 2°C do końca wieku

to oznacza wyzerowanie wszystkich emisji netto do 2050

A photograph of two men in dark blue suits and light blue shirts walking on a wooden boardwalk. They are in a field of tall green grass. The man on the left is gesturing with his right hand while speaking. The man on the right is walking with his hands in his pockets. The background is a blurred field of tall grass under a bright sky.

*„Stworzymy program
odtworzenia torfowisk i
mokradeł, który będzie w
pełni uwzględniał interesy
polskich rolników, by
chronić środowisko.”*

Koalicja Obywatelska: 100
konkretów na pierwsze 100
dni rządów

*„(...) wdrożymy program
odnowy bagien i torfowisk ”*

Umowa koalicyjna, punkt 9

Goniądz, sierpień 2021

Ochrona i ponowne nawodnienie torfowisk rolniczych w Polsce: potrzeby i wyzwania

**Zanim
zaczniemy:

ochrońmy
skutecznie te
bagna,
których
jeszcze nie
osuszyliśmy!**

Fot. Jan Kucharzyk, okolice Starego Stręczyna
(Polesie Lubelskie), wydobywanie torfu na unikalnym
torfowisku niskim z ginącymi gatunkami roślin

1. Powszechnie wprowadźmy normę GAEC2 na wszystkich torfowiskach!

kwalifikacja gleb jako torfowisk:

- w Polsce od 40% zawartości materii organicznej
- w Niemczech od 15% materii organicznej

2. Wprowadźmy całkowity zakaz orki na torfowiskach

Najwyższe emisje

40-50 T CO₂ e / ha / rok

**3. Nie dopuszczajmy do
pogłębiania rowów
odwadniających pod
pretekstem ich
„utrzymania”**

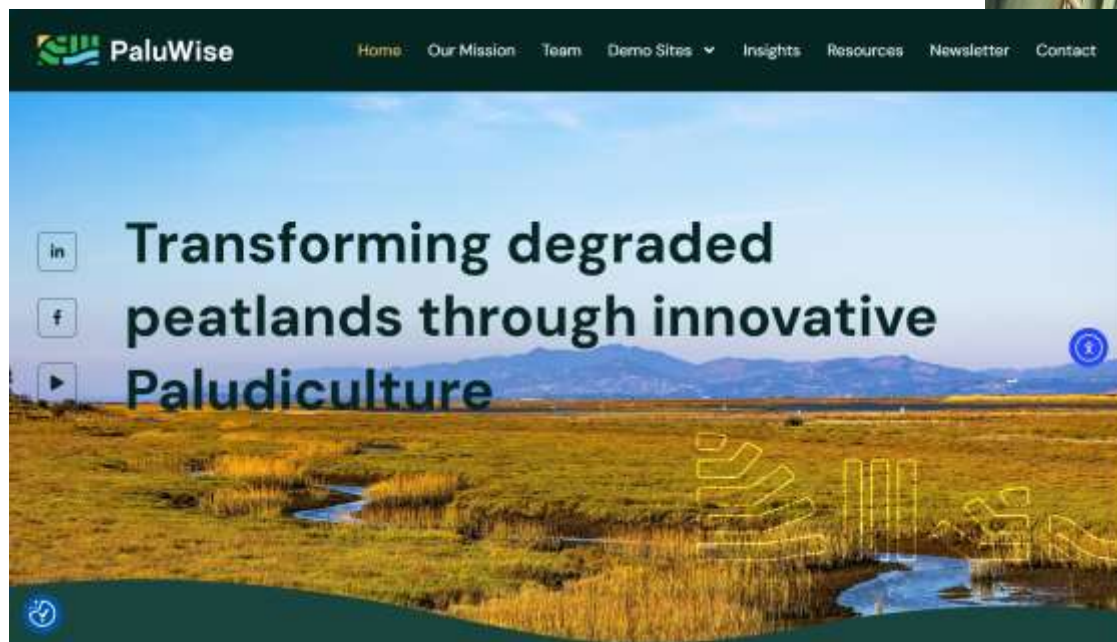
4. Przywróćmy obligatoryjnie systemy zastawek i podnieśmy poziomy wody na wszystkich torfowiskach użytkowanych rolniczo

To również w interesie rolników!

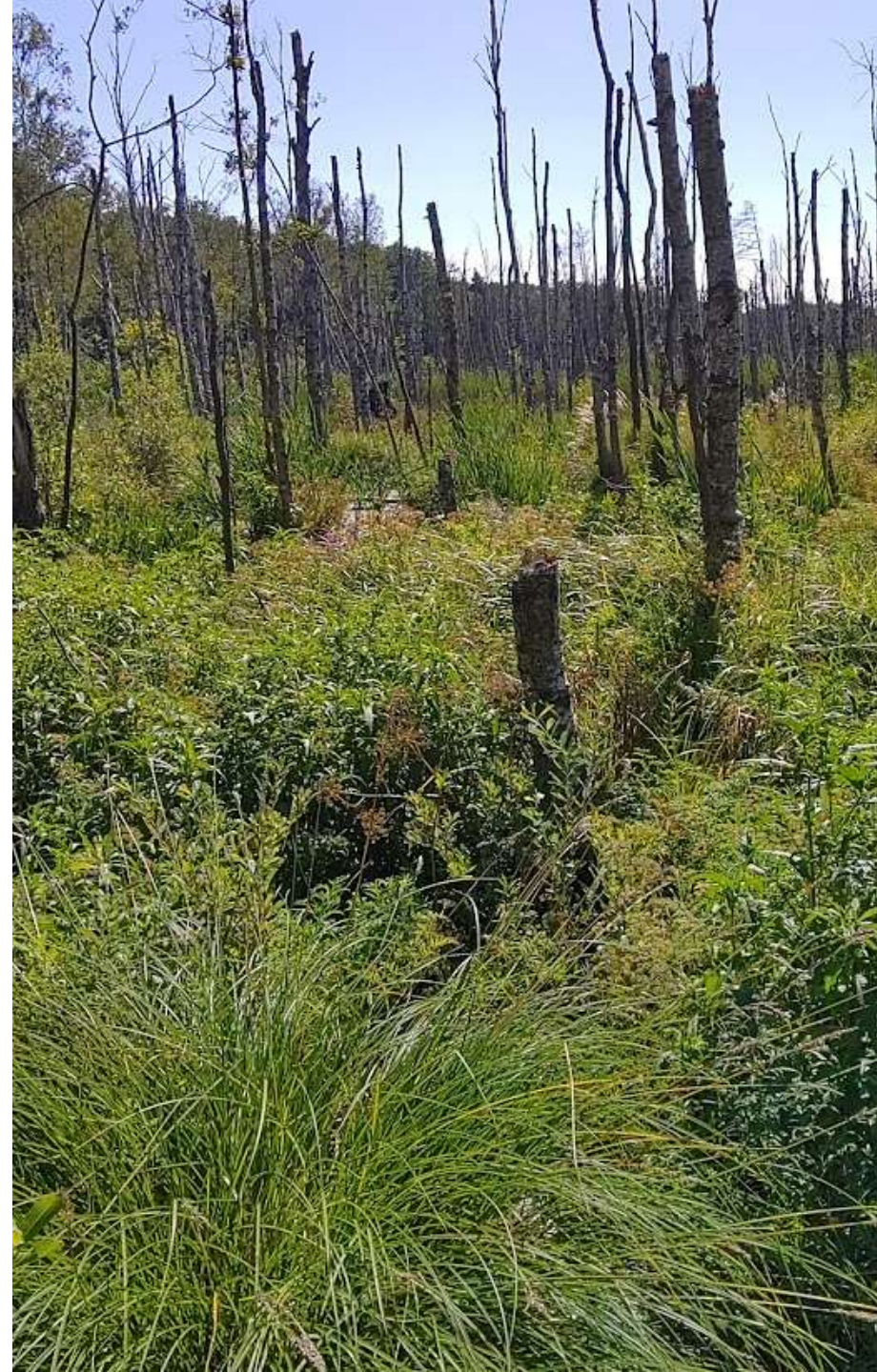
5. Wprowadźmy zachęty do paludikultury

Mokre użytkowanie może się opłacać!

6. Stwórzmy mechanizm wykupów dla rolników, którzy wycofują się z produkcji na torfowiskach (opcja rewilding)

To opcja współpracy państwa, biznesu i sektora pozarządowego.

7. Odtwórzmy bagienne strefy buforowe nad rzekami, by przechwycić zanieczyszczenia rolnicze

Synergia efektów!

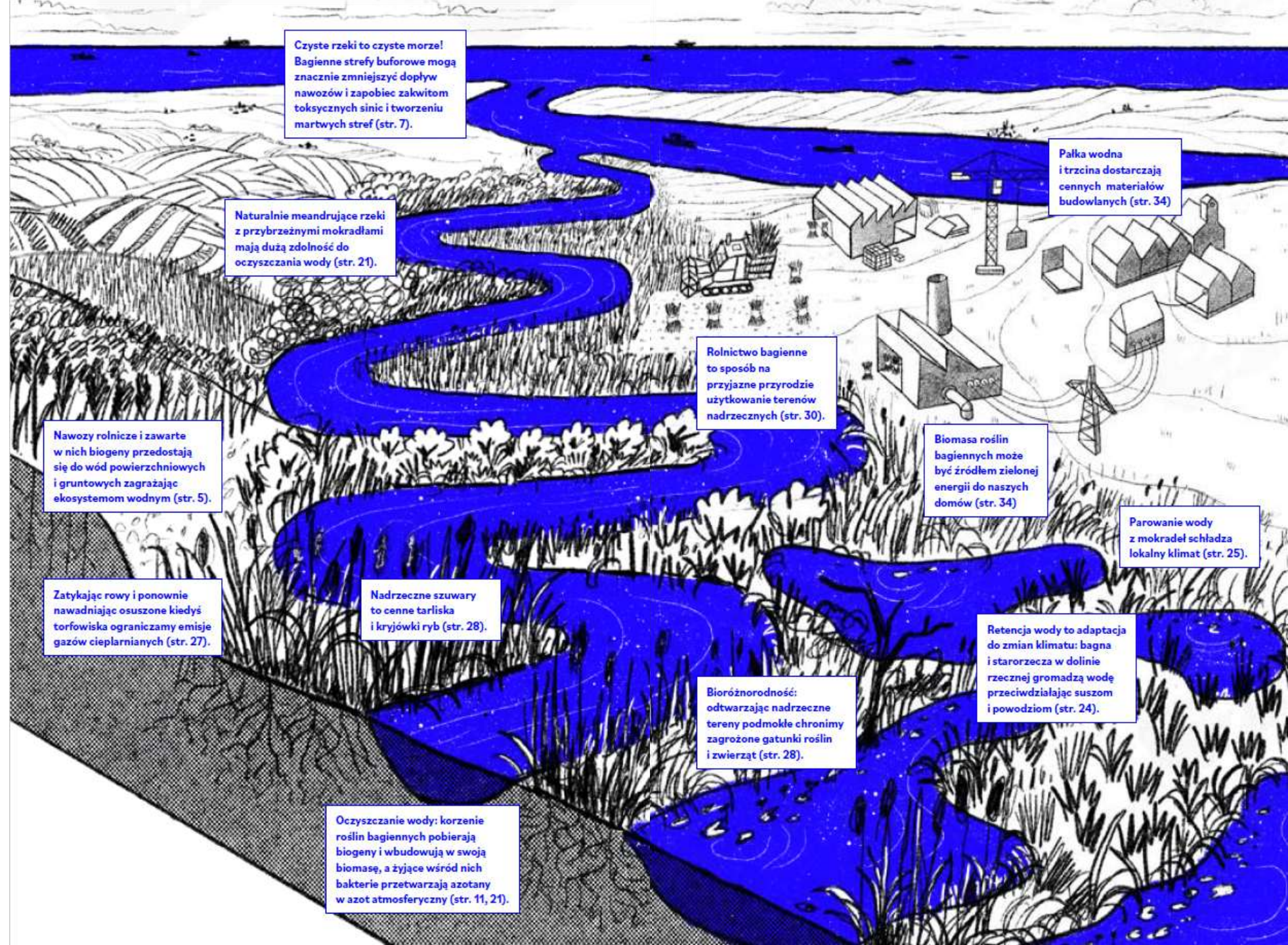
8. Wykorzystajmy obronne możliwości bagien w synergii z interesem środowiska

9. Skoordynujemy wdrożenie ochrony torfowisk pomiędzy wszystkimi odpowiedzialnymi resortami

10. Połączmy różne funkcje, szukajmy synergii na poziomie krajobrazu!

Bagienne Strefy Buforowe –
Rozwiązanie którego
potrzebujemy

Rys. Łukasz Izert

**Bagna muszą
być mokre!**

dla klimatu
dla ludzi
dla przyszłości

Hans Joosten

